

Vuk'uzenzele

O e tlisediwa ke Ditlhaeletsano tsa Puso (GCIS) English/Setswana Lwetse 2022 Kgatiso 1

Dijo tsa Setso sa isiZulu di dira gore lebentlele la dijo tse di aphilweng la kwa Motsekapa le itsege mo lefatsheng

Owen Mngadi

Ka go ipela ka dijo tsa setso, mong wa lebentlele leno la dijo tse di aphilweng e bong Mmabatho Molefe o dirile gore lebentlele la gagwe, Emazulwini, le itsege mo lefatsheng ka ntlha ya fa le ne la akarediwa mo lenaaneng la mabentlele a dijo tsa go aphiwa mo lefatsheng la 50 Next.

Lenaane leno le nopola maina a le 50 a baapei ba ba digatang, ba ba nang le bokgoni jwa gore ka le lengwe la matsatsi mabentlele a bona a a rekisang dijo tse di aphilweng le ona e ka nna a mangwe a a badiwang mo lenaaneng le le tlotlegang la Mabentlele a le 50 a a Dirang Bontle a a Rekisang Dijo tse di Aphilweng mo Lefatsheng.

Molefe, yo a nang le dingwaga di le 27, o butse lebentlele la gagwe le le rekisang dijo tse di aphilweng la go rekisa dijo tsa segompieno tsa isiZulu kwa Motsekapa kwa V&A Waterfront's Makers Landing ka ngwaga wa 2020, morago ga gore leroborobo la COVID-19 le fete ka tiro e a neng a na le yona mo

intasetering ya mafelo a a rekisang dijo tse di aphilweng.

A re dijo tse a di apayang o di ratisitswe ke ka fao a godisitsweng ka teng kwa KwaZulu-Natal gonne koko wa gagwe o ne a rata go apaya dijo tsa setso. O dumela gore ke sona selo se se mo tswetseng mosola le go mo thusa gore le ene e nne yo mongwe yo a gaisitseng ba bangwe jaaka leina la gagwe le tlhageletse mo dikgaisanong tsa 50 Next.

Molefe a re lefoko la isiZulu Emazulwini, le raya gore 'legodimong', mme maAforika Borwa le bajanala go tswa kwa dinageng tsa kwa ntle ba lakatsa go utlwa dijo tsa gagwe tsa isiZulu. *Makers Landing*, e leng lefelo la mo nageng ya Aforika Borwa le le tumileng ka dijo le ditso tse di farologaneng, ke lefelo le le tsamaisanang sentle le kgwebo ya gagwe, o thalositse jalo.

Emazulwini e na le lenaneo la dijo tse di farologaneng di le supa tsa go ja mpana tsi, mme morago ga setlha se sengwe le se sengwe lenaneo leno le nna ntse le fetolwa fetolwa. Ka dijo tsa ga Molefe

o ka ikgaola monwana mme di tsholwa ka manontlhotlho, mme mo go tsona go na le *Isijingi* – mono o tsholelwa semphephe, lephutshe le le besitsweng, jeli ya perekisi le bebetsididi ya botoro e e phitshwanyana; *Isibindi nechakalaka* – mono o tsholelwa sebetse sa kgomo se se gadikilweng ka mafura a botoro ya maemo a a kwa godimo, tshakalaka ya dinawa tse di mmala o mo tala le moro wa sopo ya eiyee; mmogo le *Iqanda*, *Isibindi noshatini* – mono o tsholelwa senkgwekomeletsa se se šabeditsweng ka moro wa sopo ya ditamati tse di besitsweng, dibete tsa kgogo le mogwapa o o faditsweng mo morong wa mothugwi wa mae.

“Fa o le kwa Motsekapa, o ka bona e kete ga o mo nageng ya Aforika Borwa, mme ka ntlha ya seno ke ne ka tsaya tshwetso ya go bontsha seo ke leng sona ka go tla ka dijo tsa setso gore baeng ba bone gore ke eng se re se jang mo nageng. Moso o mongwe le

E tswelela mo go tsebe 2

Mmabatho Molefe, mong wa lebentlele la dijo tse di aphilweng la Emazulwini kwa Motsekapa, o a itsege mo lefatsheng ka ntlha ya dijo tsa setso tse a di rekisang. Setshwantsho ke sa Molefe.

Youngsters unite against unemployment

Page 8

BABALESEGA

ENTA O BOLOKE AFORIKA BORWA

MMOGO RE KA FENYA MOGARE WA CORONA

Don't miss an opportunity to study overseas

Page 13

Go buisa *Vuk'uzenzele* tsenya epe ya GOVAPP e o ka e fitlhelang mo go:

Morago o batle SA Government mo go Google playstore kgotsa mo go appstore

IKGOLAGANYE LE RONA MO GO *Vuk'uzenzele*

Diwebesaete ke: www.gcis.gov.za Imeile ke: vukuzenzele@gcis.gov.za

www.vukuzenzele.gov.za Mogala ke: (+27) 12 473 0103

Tshedimosetso House:

1035 cnr Frances Baard and Festival streets, Hatfield, Pretoria, 0083

E tswelela go tswa mo go tsebe 1

o mongwe ke ipolelela gore ke tšhono ya go bolelela batho seo ke leng sona; seo ke tsayang gore ke dijo tsa isiZulu. Ke solofela gore batho ba bangwe le bona ba tla itumelela tsona.

Maitlhomona a rona ke go tsaya dijo tse di tlwaelegile go dira gore di nne tsa maemo a a kwa godimo. Kwa Motsekapa, fa re sa akaretse bajanala go tswa kwa dinageng tsa boditšhabatšhaba, go na le batho ba bantsi ba ba farologaneng ba ba nnang koo; mme botlhe ba tla nna le tšhono ya go ithuta ka dijo tsa isiZulu,” o tlhalositse jalo.

Mabentlele a le 50 a dijo tse di apeilweng a a dirang bontle thata mo lefatsheng

Ke ka ntlha ya matsapa a Molefe a a tsereng a go dira gore dijo tsa setso di tsamaisane le dinako a a dirileng gore le ene a badiwe

mo lenaaneng la 50 Next, leo ngwaga o mongwe le o mongwe le ketekang matsapa a batho ba le 50 ba ba ka fa tlase ga dingwaga di le 35 ba a dirang go fetola ka fao dijo di tlwaelegile go teng mo lefatsheng ka bophara. Kgaisano eno e naya baapei bano ba e leng bašwa ba e leng bomankge tšhono ya gore ba di gate gore lefatše le rokotse mathe.

Molefe a re ka kgwedi ya Seetebosigo monongwaga o ne a ya dikabong kwa Bilbao, Spain, mme a re leo e ne e le letsatsi le le mo neileng mafolofolo jaaka ene le ba bangwe ba baapei ba ne ba tlhabana botlhale.

“Ke lesego gore batho go tswa mo nageng ka bophara ba ba nang le dingwaga tse di farologaneng ba leba kwano go tla go ja dijo tsa rona. Batho gantsi ba tle ba nyenye nama ya malamogodu (dikagare tsa phologolo tse di apeilweng le go jewa jaaka sešabo) mme ke batla go ba bontsha gore fa o ka digata

sentle le tsona di monate fela jaaka nama e nngwe le e nngwe mo phologolong. Ke batla gape le go tlhatlosa setlwaedi sa go ja dikarolo tsotlhe tsa phologolo, go dira bonnete jwa gore ga go karolo e e latlhiwang go silafatsa tikologo,” Molefe o tlhalosa jalo.

Kwa tshimologong ya monongwaga Emazulwini e ne ya fenywa gape le maemo a go nna Lebentlele le le Rekisang Dijo tse di Apeilweng le le Gaisitseng a Mangwe a Aforika mo Ngwageng ono mo go neng go tshwerwe Dikabo tsa bone tsa Luxe tse di Tshwarwang Ngwaga o Mongwe le o Mongwe tsa Mabentlele a a Rekisang Dijo tse di Apeilweng.

Leano la Itharabologelo le Kagosešwa ya Ikonomi
Emazulwini e thapile badiredi ba le bane mme maano a ga Molefe ke go godisa kgwebo eno. A re ditso tse dintsi tse di farologaneng ka fa nageng ya

Aforika Borwa ke tsona tse di ngokelang bajanala.

Mo karolong ya Leano la Itharabologelo le Kagosešwa ya Ikonomi, puso e nopotse gore lephata la bojanala ke le lengwe la dikarolo tse di botlhokwa thata go rarabolola matsapa a ikonomi e bile ke le lengwe la a a botlhokwa mo go direng gore ikonomi e itharabologelwe.

Lefapha la Bojanala, lekala la poraefete mmogo le banna- leseabe babangwe ba tshwaraganetse tiro ya go tla ka Leano la Itharabologelo ya Lepha- ta la Bojanala, le le tla thusang gore go nne le tirisano mmogo e e tebileng magareng ga puso le intaseteri eno go netefatsa gore maitemogelo a baeng e nna a a itumedisang thata ka naga ya rona. Seno se tla diriwa ka go simolola go dirisa di-Visa tsa eleketeroniki, ka go dira gore bajanala ba bolokesege le go dira gore go nne bonolo gore batlha- nke di ba ba tsamaisang bajanala ba rebolelwe dilaesense.📌

Go bona tshedimosetso ka botlalo ka lebentlele le le rekisang dijo tse di apeilweng la Emazulwini letsetsa
062 160 2347

A o ne o itse?

- Dikgwebo tse di santseng di gola mo lephateng la bojanala di ka dira dikopo tsa go tlamelwa ka matlole mo Lefapheng la Bojanala, mme lefapha leno le tla ba neela gape le katiso ya gore di ka dira jang matsholo a tsona a go atisa serodumo sa ona mmogo le go di ema nokeng ka dithuso tse dingwe.
- Go bona tshedimo- setso ka botlalo etela www.tourism.gov.za/Pages/home.aspx

Boloka madi; Reka ditlhokwa tse di sa duelelweng lekgetho

Allison Cooper

Le fa ditlhwatlhwa tsa ditlhokwa tse re tshelang ka tsona mo nageng ya Aforika Borwa di tswetsetse go turela baagi, segolobogolo baagi ba ba nang le letseno le le nnye, o ka dira sengwe gore madinyana a gago a go reka dijo tsa ka fa ntlona a kgone go reka ditlhokwa tse dintsinzana ka go reka ditlhokwa tse di sa duelelweng lekgetho.

Ditlhokwa tse di sa duelelweng lekgetho ke dijo tse di tlhokagang tse batho ba sa duedisang lekgetho fa ba di reka, mme seno se raya gore ditlhwatlhwa tsa tsona ga se tse di kwa godimo go le kalo. Batho ba ba rekang ditlhokwa tse di sa duelelweng lekgetho ba ka kgona go reka dijo tse dintsinzana ka madi a bona, mme seno se ba thusa gore ba je dijo tse di dikotla.

Go ya ka Setheo sa Dipatlisiso tsa Dipalopalo sa Aforika Borwa (StatsSA), dituelelo tsa dijo le dino tse di senang notagi (NAB) mo ngwageng ono ka kgwedi ya Seetebosigo di feta tsa mo ngwageng o o fetileng wa 2021 ka kgwedi ya Seetebosigo.

Stats SA e re dijo tse bontsi jwa tsona di tlhatlogile ke borotho le metogo (mmogo le bupi), nama le mafura - mme tseno tsotlhe ke dijo tse di jewang ka gale mo malapeng a mantsi.

Borotho le metogo go tloga ka Seetebosigo 2021 di tlhatlogile ka 11.2%, mme di tlhatlogile go tloga mo go 8.4% mo kgwedeng ya monongwaga ya Motsheganong, fa Lenane la Ditlhwatlhwa tse Bareki ba Rekang ka Tsona (CPI) le ne le tlhatlosa ditlhwatlhwa ka 1.1%. Kgwedi le kgwedi ditlhwatlhwa di tlhatlogile ka 2.6%, mme ditlhwatlhwa tse di nopotsweng ke go tlha-

tloga ga bupi (5.2%), borotho bo bo phitshwa (3.2%) le makarone (3%). Mo godimo ga tseno, nama le yona go tloga ka Seetebosigo 2021 go fitlha ka Seetebosigo 2022 e tlhatlogile ka 9.5%, mme jaanong e feta tlhatlhwa eo e neng e rekisiwa ka yona mo kgwedeng ya Motsheganong 2022.

Mafura a mefuta yotlhe mo ngwageng, ditlhwatlhwa tsa ona fa di bapisiwa le tsa mo kgwedeng ya Motsheganong mo di neng di eme mo 26.9% fa CPI e ne e tlhatlosiwa, a tlhatlogile ka 32.5%. Ditlhwatlhwa tse di kwa godimo tsa mafura, segolobogolo a a diriwang ka sata ya sonobolomo, a dira gore madi a a dirisiwang ke malapa a se tlhole a nna le mosola o mo kalo.

Boloka madi ka go reka ditlhokwa tse di sa duelelweng lekgetho

Thulaganyo ya lenaneo la go se duedisise lekgetho mo ditlho- kweng tse dingwe e tsentswe tirisong ke puso ka ngwaga wa 1991 maitlhomona e le go ema nokeng malapa a a iponelang letseno le le nnye. Fa e sale lenaneo leno le simolola go dirisiwa, ditlhokwa tse di leng mo go lona di ntse di tswela o okediwa.

Go ya ka Setheo sa Tirelo ya Lekgetho la Aforika Borwa (SARS), ditlhokwa tse di rekisiwang tse di sa tshwanelang go duelela lekgetho, lekgetho la tsona le a phimolwa mme di duelela lekgetho le le lekanang le lefela la phesente - seno se raya gore ka ntlha ya fa dilo tse di rekisiwang fa motho a di reka a duedisise lekgetho le le kanaka 15%, seno se raya gore batho ba ba rekang ditlhokwa tseno madi a ba rekang ditlhokwa tseno ka ona a tla fokodiwa ka 15% yotlhe ya lekgetho.

- Ditlhokwa tseno ke:
- Borotho bo bo phitshwa
  - Bupi le miliraese
  - Folouru e e phitshwa ya go baka (ntlle le e e tshetsweng korong)
  - Setampo

- Mae
- Maungo le merogo e e foreše
- Dinawa tse di omileng
- Ditloo
- Bupi
- Reise
- Thini ya tlhapi
- Mafura (ntlle le mafura a a dirilweng ka diolifi)
- Mašwi, mašwi a a the- mileng, poere ya mašwi le mefuta ya dipoere tsa ditlhagisiwa tsa mašwi
- Ditloo tse di jewang le dikoko tse di jaaka dinawa tse dinnye, dinawa tse dikgolo, ditokomane jalo le jalo

Didirisiwa tsa sesadi le tsona ga di duedisise dituelelo tsa lekgetho, mmogo le didirisiwa tsa sesadi tsa batsetse mmogo le tse di dirisiwang ka gale ke batho ba bomme tse di tsenngwang mo borukhung ba bomme ba ka fa gare.

Batsofe ba ka botsisa ko mabentlele a kgaolo ya bona gore a tle a fokoletse bareki ditlhwatlhwa mo matsatsing a a rileng fa ba reka ditlhokwa tse di sa duelelweng lekgetho.📌

Emang mapodisi nokeng gore Aforika Borwa e babalesege

Baagi ba tlalelane e bile ba nkgetswe ka bosenyi jo bo goletseng ruri ka fa nageng ya rona. Ditiragalo tsa sešweng tsa go kgothosa le go betelela makgarebe a le robedi kwa Krugersdorp di dirile gore setšhaba se tšhakgale mo go maswe mme go ne ga diriwa boikuelo jwa gore digongwana tsotlhe tse di gwe-bang ka meepo go se mo molaong mo tikologong eo di tseelwe dikgato tse di galefileng tsa molao.

Tirelo ya Sepodisi sa Aforika Borwa (SAPS) e tshwanetse go rolelwa hutshe tebang le dikgato tse di galefileng tsa molao tse e di tsereng mo dibekeng di le tharo tse di fetileng fa e tsibogela ditiragalo tsa botlhokotsebe le tsa go betelela makgarebe.

Le fa go le jalo baagi ba ikuetse gore ga re a tshwanela go letela gore go diriwe botlhokotsebe jo bo feteletseng jo bo ngokelang bobegakgang gore re simolole go tsaya tsiya ditiragalo tsa botlhokotsebe.

Nnete ke gore go ditiragalo tse dikgolo tsa bosenyi tse naga ya rona ya Aforika Borwa e tobaneng natso.

Le fa go le jalo re dira ka natla go samagana natso.

Fela jaaka a mangwe otlhe a mafapha, Tirelo ya Sepodisi sa Aforika Borwa (SAPS) le yona e goga boima ka ntlha ya dikgato tsa naga tsa go kga-olwa ga matlole, ka ntlha ya sebaka sa dingwaga di le mmalwa tsa go tlhoka palo e e lekaneng ya batlhankedi mmogo le ka ntlha ya go gogwa ga puso ka nko. Go le gantsi batlhankedi ba mapodisi tiro ya bona e dira gore ba lebane mo matlhong le dikotsi tse dikgolo mo bontsi bo samaganang le ditiragalo tsa go meelwa meno, mo ba nnang le dikgobalo kgotsa go tlhokafala.

Botlhokotsebe ka fa nageng ya Aforika Borwa ga bo kitla bo fedisiwa ntle le tiro ya sepodisi se se nang le maatla, bokgoni le se se dirang ka manontlhotlho.

Palo ya batlhankedi ba SAPS ke e nngwe ya dintlha tse di nopotsweng mo Pegelong ya Setlhopho sa Baitseanape e e buang ka Dikgaruru tse di Diragetseng ka Phukwi 2021, mme ntlha eno ga jaanong re samagane le

yona.

Fela jaaka re kgonne go dira gore mo maemong a boeteledipele jwa SAPS batlhankedi ba se tlhole ba tsena ba feta, jaanong re tla tsepamisa mogopolo mo go thapeng batlhankedi mo diphatlhatirong tse di bulegileng tse di koafaditseng tirelo ya rona ya sepodisi ya iphitlhela e sa itse gore e itire eng fa mo kgwedeng ya Phukwi mo ngwageng yo o fetileng dikgaruru tseno di ne di diragala.

Selo se se dirileng gore re nne le matsapa a magolo mo tirelong ya baagi le ya Sepodisi se se Samaganang le Ditiragalo tsa Mmudubudu mo Setšhabeng ke go tlhoka batlhankedi ba ba lekaneng go dira tiro ka manontlhotlho mmogo le go nna le batlhankedi ba ba senang katiso e e maleba.

Puso e ntshitse matlole a go thapa batlhankedi ba le 12 000 ba mapodisi a mašwa a a santseng a katisiwa, mme setlhopho sa ntlha se santse se le mo katisong e e botlhokwa. Fa e le Sepodisi se se Samaganang le Ditiragalo tsa Mmudubudu sona se tla neelwa mapodisi a mangwe a le 4 000 mo ngwageng ono wa matlole, mme go samaganwe le dithulaganyo tsa go rulaganyetsa batlhankedi bano go isiwa katisong e e maleba.

Ka ntlha ya se re ithutileng sona mo dikgarurung tse di diragetseng ka Phukwi ngogola, re samagane le tiro ya go tokafatsa ka fao mapodisi le ditlamo tsa phemelo di dirisanang ka teng mo go lwantshananeng le bosenyi.

Rona le bannaleseabe botlhe ba rona re tshwanetse go nna monwana le lenala, re bua gape le ka dikgwebo, gore didirisiwa tsa go lwantshana le botlhokotsebe mmogo le tshedimo-setso e re e itseng re kgone go abelana ka tsona gore di re thuse go tokafatsa polokesego mmogo le go samagana le botlhokotsebe jo bo kgoreletsang ikonomi ya rona.

Sekao se se leng teng ga jaanong sa go nna monwana le lenala se magareng ga Setlamo sa go Rwala Dithoto ka Diterene tsa go Rwala Morwalo sa Transnet mmogo le SAPS mo go lwantshananeng le ditiragalo tsa go utswetsa setlamo seno mafaratlhatlha

le go se senyetsa diporo kabomo.

Botlhokotsebe bono bo senyetsa thata ikonomi ya rona gonne ditlamo ka fa nageng di reteletse ke go romela le go lata dithoto tsa tsona kwa mae-melakepeng gore di romelwe kgotsa di latilwe kwa dinageng tsa kwa ntle.

Se sengwe gape sa dikao tse di leng teng ga jaanong tsa go nna monwana le lenala se magareng ga ditlamo tsa phemelo ya meepo, ditlamo tsa phemelo tse di ikemetseng mmogo le SAPS ka go lwantshana le bogodu jwa dirašwa tsa tshipi tse di botlhokwa tse di tswang kwa meepong.

Ka ntlha ya tiro eno ya go nna monwana le lenala, re bona maemo a tokafala kwa diporofenseng di tshwana le ya Mpumalanga le ya Limpopo e leng tsona tse mo malo-beng bogodu jwa go ntsha ka tsela e e seng mo molaong dirašwa tsa tshipi tse di botlhokwa tse di tswang kwa meepong bo neng bo ineile maatla mo di neng di tswa ka diporofense tseo go rekisediwa batho bangwe kwa dinageng tsa kwa ntle.

Ka go sola mosola diyuni tsa yona tsa naga tsa twantsho ya bosenyi, SAPS e tswetse go nna le kgatelopele ya go lwantshana le bosenyi jwa digongwana, go tsenyeletsela le jwa go gweba ka dirlitabate, jwa go ipopa segongwana sa magodu le bogodu jwa dirašwa tsa meepo.

SAPS e samagane le go tlhoma setlhopho sa tiro ya go lwantshana le bogodu jwa dirašwa tsa meepo, mme e dirisana le dithlopha tse dingwe tsa tiro tse di tshwanang le tsa go lwantshana le bogodu jwa digongwana tsa go tsenya letshogo borakonteraka ka go ba batla madi a gore fa ba sa duelele ba tla kgorelediwa go dira tiro ya bona, bogodu jwa koporo le megala ya motlakase, mmogo le go utswetsa le go senyetsa mafaratlhatlha a ikonomi.

Le fa go na le katlego mo go samaganang ka tolamo le bosenyi mo ikonoming, tiro ya SAPS ya go dira ka natla mo go lwantshananeng le bosenyi johlhe gantsi ga e ke e akgolwa.

Go naya motlhalo, mo ngwageng o o fetileng lephata la diphuruphutso la SAPS le kgonne go dira gore batho ba le ba rometseng kgolegolong

ba le 209, mo go bona ka ntlha ya dipatlisiso kgotla e tswaletse ba le 206, mme mo go bona ba le 154 ke ba ba bolaileng le ba ba beteletseng. Yuniti ya Tirelo ya Sepodisi sa Aforika Borwa ya Dipatlisiso tsa Ditlolomolao tsa Thobalano, Dintwa tsa kwa Malapeng le Tshireletso ya Bana e kgonne go dira gore batho ba le 266 ba e ba rwesitseng molato ba atholelwe dikatlholo di le 356 tsa matshelo a bona otlhe kwa kgolegolong. Matsholo a go gata motlhalo wa babelaelwa a thusitse gore batho ba le 13 000 ba kgone go gologwa.

Ka ntlha ya botlhokotsebe jo bo tswileng mo taolong, go totobetse gore go santse go le go gontsi go re tshwane-tseng go go dira. Fela dipalopalo tseno di a bontsha gore ke batho ba bantsi ba ba tshwarwang e bile ba rweswa molato ka katlego. Go raya gore ba digama ba sa di tlhabela.

Lephata la Bolaodi jwa Dipatlisiso tsa Bosenyi jo bo Masisi, le le itsegeng thata ka leina la di-Hawks, le atlegile mo ditirong tsotlhe tsa go fitlhelela dipeelo tsotlhe tsa lona tsa mo ngwageng yo o fetileng wa matlole, mme seno se dirile gore go nne le ba ba tshwarwang le ba ba atholelwang kgolegelo, ba ba amogwang dithoto tsa bona, ba kgotlatshekelo e ntshitseng taolelo ya gore ba kgaotse seo ba se dirang le ya go itshomola mo dithotong tsa bona go tsewa ke puso tse boleng ba tsona bo ka fitlhang dimilionemilione tsa diranta.

Ba di-Hawks ba kgonne go dira gore batho ba ba nang le molato wa bogodu jwa dirašwa tsa meepo, bogodu jwa go phunya dipeipi tsa leokwane le go utswa leokwane, bogodu jwa go kgothosa dijanaga tse di rwalang madi le bogodu jwa go bolaya mapodisi ba tswalelwe.

Ga jaanong ba di-Hawks ba samagane le tiro le ba Lephata la Dipatlisiso la Bothati jwa Bosekisi jwa Bosetšhaba (NPA) go thusana ka dikgetse tse di tswang mo Khomiseneng ya Ditiragalo tsa go Goga Puso ka Nko.

SAPS e ntse e tswetse go lwantshana le ditiragalo tsa go bogisa basadi, mme kwa diteiseneng tsa mapodisi e samagane le go bula dikantoro tse di tla emang nokeng batswasetlhabelo

ba ditiragalo tseno mme e bile gape e samagane le dithendara tsa go reka didirisiwa tsa go bokeletsa bopaki di ka nna halofo ya milione tse di tla romelwang kwa diteiseneng tsa mapodisi.

Tiro ya mapodisi e ka se nne bonolo fa baagi ba sa ba eme nokeng. Ka ntlha ya seno, re samagane le go oketsa seabe sa baagi gore se tswele mapodisi mosola le go tswela tirisano ya mapodisi le baagi mosola ka go oketsa Diforamo tse di Dirisanang le Sepodisi mo Mererong ya Pabalesego mo Metseng ya Bona.

Re akgola metse e e tsayang maikarabelo fa go tla mo pabalesegong ya bona ka go nna le matsholo a go disa mebila ya bona, ka go lomanatsebe ka ditiragalo tsa bosenyi mo tikologong ya bona mmogo le ka ditiragalo tse dingwe gape.

Ka go dirisa pegelo ya Setlhopho sa Baitseanape go re kaela mo go fetoleng setheo sa rona, re tla rulaganya sešwa le go fetola ka fao re bayang kwasetlhoeng didirisiwa tsa rona, re oketse palo ya batlhankedi ba rona mmogo le go tlhatlhelela batlhankedi botlhe ba tirelo ya setheo seno sa molao.

Go nna lepodisi ka fa nageng ya rona, e ka tswa o le monna kgotsa mosadi, ke tiro e e boima, e e kgobelelang batlhankedi ba yona le go ba baya mo kotsing, mme go le gantsi batho ga ba ke ba bona mosola wa yona. Le fa tota go tlhaloganyega gore baagi ba tšhakgetse ka ntlha ya botlhokotsebe, go utlwa botlhoko gore ba thubela pelo ya bona mo mapodising ka go se dirisane sentle le bona, e tswa bona ba tswela go ba direla le go ba sireletsela.

Puso ya rona e samagane le go tlamela mapodisi ka didirisiwa tsotlhe tse ba di tlhokang, ka go ba tlhatlhelala ka katiso le go ba rulaganyetsa madi a ba a tlhokang gore ba kgone go dira tiro ya bona. Ke ikuela mo go maAforika Borwa otlhe go nna karolo ya dikgato tsa go dira gore metse le mebila ya rona e se tlhole e nna le botlhokotsebe.

Tla re lebogeng go dira ka natla ga mapodisi a rona mme re ba eme nokeng ka botlalo gore ba kgone go dira gore Aforika Borwa e nne lefelo le babalesegileng go gaisa.